

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, péntek, szeptember 2

Tizenegyedik évfolyam.

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben hához hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr
Egyes szám ára 6 kr.	
Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.	
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.	
Árnyaltat nem adnak vissza.	

Hirdetési díjak.

Egy négyesűg esztiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckbau) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau, Budapest: Haasenste. és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Nyitási csekkok

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

BUDAPEST, 1881. szept. 1.

Ma indul a király Bécsből a magyarországi nagy hadgyakorlatokra. Ezeknek jelentőségét és a királynak azokban való részvételét ép oly nagyra kell becsülnünk, mint azt a körülményt, hogy mostanság sokkal többször és fontosabb mozzanatokra jő le a király nemcsak Budapestre, de az ország belső részébe is, mint eddig bármikor. A minnek mindenkor nagy jelentősége és jó hatása van, mert a kölcsönös szeretet és bizalom minden alkalommal nő, erősödik király és nemzet között.

Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy bensőbb viszony köztük talán soha sem volt, mint most és ez természetesen fényes czáfolat arra az egykor stereotíppá vált ellenzéki vádra, hogy a kormány a trón és a nemzet közé áll és a kölcsönös bizalmat öli ki azokból. Ugy látszik, hogy minden tény ellenkezőre vall.

Hogy a király, mint legfőbb hadur, kötelességszerűen a hadsereg fejlődésére fordít fő figyelmet, az természetes, mert monarchiájának és trónjának biztonsága függ attól és a körülöttünk felfegyverzett nagy-államok folytonos hadügyi erőfeszítése és a hadsereg rohamos fejlődése, felszerelése, haladása — óva int minden államférfit, annál inkább egy uralkodót — arra, hogy meglegyen minden lehető téve a hadsereg harcalképességére, erősítésére. És ennek egyik legbiztosabb eszköze a nagy hadgyakorlat. Béke idején ez az egyetlen komoly próbája a hadseregnek, főleg a vezényletnek egyaránt, arra nézve, hogy az háboru esetén feladatának megfelelni képes lesz-e? A mai hadtudomány a gyakorlatból nő ki magát. A nagy hadtestek felállítás, mozgásba és tűzbehozatala, a terepismeret, a hadtani feladatok gyakorlati megoldása, — sőt a felszerelés, fegyelem és élelmezés megpróbálása is csak ily hadgyakorlatok által lehetséges.

A magyarországi ideai hadgyakorlatok különös fontosságot nyernek főleg három körülmény által: Először az által, hogy Mező Kövesdől Miskolczig egy szőlővén a különböző hadtestek és fegyvereknek a feladatok egyéncsoportját kell megoldani, hogy valóságos szigorú próbát képeznek azok. Másodszor az által fontosnak a hadgyakorlatok, mert a honvédségnek nagy szerep jut azokban. Harmadszor azért, mert a honvédség ez alkalommal lesz először főbb váraink őrzetével megbízva.

A KELET TÁRCZÁJA.

Erdélyi cigány közmondások.

(Uj közlemény.)

A boldon vén asszonyt is csókol.
Az égen van a nap is, de felleg is jár ott.
Csókolta mig lány volt, veri hogy asszony lett.
Mostoha anya — penészes kenyér.
Ha úres a zsebed, úres a hasad is.
A kinek szép felesége van, rongyos ingbe jár.
Kerüld az asszonyt, ha sir; asszony-sírás, az ürdög kacagása.
Vak férjrel nem veszekedik az asszony.
Özvegy asszony, patkólan ló.
A részeg is legjobban tartja magát.
Özvegy embert, ha megöszül, ürdög lovagolja.
Vak kovács, fát is kovácsol.
A részeg esze sántikál.
Hol tó van, béka is van.
A ki asszony után jár, sok eszimat koptat el.
Asszony gyermek nélkül, pipa dohány nélkül.
Jobb a vak ló a sánta lónál.
Az asszony nyelve az ürdög körme.
Egy asszony jó a világon: édes anyánk.
Külencz szarka, három asszony: kőz a sokadalom.
Közi: Dr. Whislocki Henrik.

Azt hisszük, hogy mindennek első sorban (természetesen) katonai, de másodsorban kétségtelenül politikai fontossága is van.

E politikai fontosságot keressük egyfelől abban, hogy a közöshadsereg és honvédség közös működése által nemcsak nyer katonai jelentőségében, kiképzetésében nemzeti intézményünk. De ennek polgáribb szelleme is hatást gyakorolhat a közös hadseregre. Másfelől az a kiváló bizalom, melyet az uralkodó tanusit a honvédség iránt az által, hogy diszörtségét sorából veszi, hogy a nagy hadgyakorlatokban kiváló részt juttat neki, hogy a várak őrzetét rábízta, — kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a mult bizalmatlanságot keltő emlékei elenyésztek, hogy az uralkodó a nemzet hajlamainak hódol, hogy a honvédséget csakugyan nem illet meg az a bizalmatlanság, melyben részesíti egyfelől az ellenzéki elégítletlenség (mídon csak a régi dícsérte és a nemzeti hadsereg követelését annak mellé kes, jelentéktelen szerepével indokolta); másfelől a megürögött katonai előítélet, mely régebben a honvédség hasznavehetetlenségét, megbizhatatlanságát hirdeté.

Most azonban tért ad azon elismerésnek és bizalmatlanságnak, mely a honvédség iránt a trónról sugárzik le.

Ezek mellett kétségtelen tényképen emelendő ki az is, hogy a közvélemény, a vidék lakossága és értelmisége a közös hadsereg iránt is teljes bizalmat tanusit minlanyiszor, valahányszor csak annak tömeges működésével találkozik. Ha a nagy hadgyakorlatok ideje beáll, elfelejti a közönség azt, hogy egy éven át a közös hadsereg a szélbalok által ugy volt leírva, mint katonailag képtelen, hazaellenes tényező; — örömmel nézi hadmozdulatait, teljes bizalommal viseltetik harcalképessége iránt. Sőt ha a külföldi kritika elismerő szavát regisztrálja huszárainkról, tüzeinkről, honvédeinkről, — akkor a szélballi sajtó is örömet fejezi ki, a mi következetlenség ugyan, mert önczafolatot tartalmaz, de mégis dícséretes hazafiság.

És így kellene ennek mindig lenni. Sem elvi győzelemre, sem politikai fegyvernek nem szükséges a hadsereg dehonosítása; annak ereje és önbizalma békén és az által fejlődésünk legfőbb biztosítéka. Azt a kisebbíteni, ezt a megrontani könnyelműség és rossz politika.

Ennek czáfolatát is tartalmazza a nagy hadgyakorlat, a mely hazánk szép téerein a daliás fegyverzetben és katonai

erőkifejtés közepette hozza közelebb a közös hadserget és honvédséget, a nemzetet és hadserget, a honvédséget és a királyt, a királyt és a nemzetet!!

Legyen üdvözölve a király nemes hivatása gyakorlatában; válják a hadgyakorlat teljes sikere és tanulsága a honvédség javára, a király győnyörűségére, a nemzet bizalmára érdemessé!

Gróf Károlyi Alajos, monarchiánk londoni követe, — mint a „P. Napló” írja — állásáról leköszön s helyére gr. Wimpffen nevezetik ki londoni követté. Károlyi gróf a leköszönést egészen okokkal motíválja; a gróf teljesen megvált a diplomáciai szolgálatól.

Az osztrák-magyar-németolasz szövetség célja a „Boh.” egy jól értesült körből eredő berlini levele szerint, Bismarck herceg felfogása szerint az volna, hogy nemcsak a béke garanciáját képezze Európában, hanem az érdekelt államoknak is lehetővé tegye, hogy a belső újjászervezést keresztülvigyék, tekintettel a szociális veszélyekre, melyek elé megy a modern állam, ha nem gondoskodik egészséges nemzetgazdasátról. Az államoknak és népeknek békés újjászervező munkára kellene egyesülnök, hogy a szociális bajokat a se szorint a kommunizmust és nihilizmust elhárítsák, a háborúkat minden áron el kell kerülnök, és megakadályozni iparkodni, mert ezek által legfontosabb és tulajdonképeni életfeladatukban megakadályoztatnák. Ha e béke politikára Európa szívében két-három állam szövetségnek, akkor a békének nemcsak az egyetlített fegyverek hatalma, hanem e hatalmak békés újjászervező tendenciájának erkölcsi súlyánál fogva is legbiztosabb kijátása van tartóságra és állandóságra. Más jelentőséggel nem is bírhatna Olaszország csatlakozása a német-osztrák-magyar szövetséghez, ha bekövetkezik, s abban a pillanatban bevégzetnek tekinthető, a melyben az olasz király Bécsbe és Berlinbe utazik. Az az egy azonban már most megelégedéssel konstaltalható, hogy az olasz politika folyvást közeledik amaz irányhoz, mely érdekeinek és céljainak megegyezését bizonyítja Németország és Ausztria-Magyarország céljaival és érdekeivel.

A DUNAI KÉRDÉS.

Már több mint három éve, hogy a berlini congressuson elhatározatot, hogy a dunai hajózás ellenőrzésére a vaskaputól Galatzig, egy vegyes bizottság választassék, és még mindig nincs eldöntve a vita ezen bizottság működésére nézve, hanem Németország — melyhez Ausztria is csatlakozott — és Anglia indítványai állanak egymástal szembe. Németország azt indítvá-

Mennyi bánat, mennyi fájdalom leskelődik már a bölcső mögött; mily rút az élet, mily elenségesek az emberek! Álljatok körül a bölcsőt, jó tündérek, égi fényugrából készült fátlyotokat lengessétek fölötte, és ragyogó fényötlökkel üzzétek el a bánat és fájdalom leskelődő éji maradait. —

De mindig lebeg egy rossz, ellenséges indulatu szellem árnyéka is a bölcső felett, mindig van egy rossz indulatu tündér, kit elfelejtettek a keresztelőre meghívni, és a ki sötét, fekete fátylóba burkolja be magát és kinek ajkai közül átok fakad áldás helyett.

Minden nap élő bizonyosság arra nézve, hogy a mesének e része igaz. Az életnek, melyet át-szenvedünk, szomorú költészeté ez!

A bölcső körül valami titokteljes lebeg, melyet eltagadni, elűzni nem lehet. A szoba, melyben egy bölcső áll, hasonló egy szentegyházhoz, az angyalok szárnyainak suhogását véli az ember benne hallani.

Ki vétkezhetne egy bölcső mellett? A csecsemő szeme, még tulvilági fényel telve, viszkajszajest minden büntől. A bölcső olyan alakjára nézve, mint egy kis koporsó; kis angyalok koporsója is — úgy tartja a lit — kik elföztek a menyből, hogy a földön gyarló emberek legyenek. És mégis semmi sem különbözik jobban a koporsótól a bölcsőnél. Bölcső és koporsó, kezdet és vég.

És mily nagy különbség van a szegénység rongyos és a palota gazdag bölcsője közt! Utóbbi valódi remekmű. Aranyos kosárka, ébenfa, so-lyom ágynemű! A csecsemő a sok csipkében szinte elmerül. És mily csend uralkodik az ilyen bölcső körül. Lágy szőnyegek fűdik a szoba padlóját és a cseledésg lépteit eltompítják. A dajka regényes nemzeti öltözetben szundikál egész na-

nyozta, hogy adminisztratív kérdésekben az elnök — tehát Ausztria — szava döntsön, elvi kérdéseknél azonban, ha a határozat egyszerű szavazattöbbséggel hozott, az európai bizottsághoz tétessék fellebbezés. Anglia kezdetben föltétlen határozati jogot kívánt adni a bizottságnak, de később oda módosította indítványát, hogy minden elvi kérdés az európai bizottsághoz fellebbezzék. Ezen ponton állott a kérdés az utóbbi tanácskozások folyamán, melyek az európai bizottság kebelében tartattak, és azóta daczára az állandó alkudozósoknak a kabinetek közt, egy lépéssel sem ment előbbre.

A legújabb indítványt Franciaország tette, és egészen a Németországra alapszik, hogy az elvi és nem elvi kérdések is eldöntessenek, de azt óhajtaná, hogy a vegyes bizottság csak a nem elvi kérdésekben dönthessen. A németországi indítvány igen jó középút lett volna a különböző állapottok között, de igen nagy nehézségekkel járt volna. Ugyanis ki határozta volna meg, hogy valamely elvi kérdés-e vagy nem? A francia kormány indítványa azt ajánlja, hogy az európai bizottság kebeléből felváltva, és pedig a képviselt államok bettszerinti sorrendjében, a vegyes bizottság üléseire egy-egy tag küldessék ki. Ezen tagnak feladata lenne elhatározni, hogy valamely elvi kérdés-e vagy sem, s ha ezen véleményen leend, akkor azt az európai bizottság elé kellend vinni. Azonfelül ezen európai kiküldött a vitás kérdésekben is határozatot kellene hozzon s ha megállapodás valamely ügyben nem jöved létre, arról jelentést tegyen az európai bizottságnak.

A francia kabinet ezen javaslatokat előterjesztette az angol és bécsi kabinetekhez, s Anglia föltétel és változtatás nélkül elfogadta. Ez tökéletesen érthető is. Mert hová céloz a francia indítvány? Oda, hogy az osztrák-magyar befolyást az alsó Dunánál mellözve, az európai érvényesítse.

Ha Európa küldöttjének hatalmában áll azon kijelentéssel, hogy vajjon valamely elvi kérdés, ez által a vegyes bizottságtól minden fontosabb kérdést elvonni; ha ő azonkívül a vegyes bizottság kebelében a gondviselés szerepét játssa és annak határozataira befolyást gyakorol, egy, a vegyes bizottság az európai bizottság függetlenségét deklaráltaik, elveszti minden önálló hatáskörét, és nem leend egyéb, mint folyam-rendőrség, melynek elnöki széke sem különös tiszteletet, sem gyakorlati eredményt nem szül.

Ha Ausztria ezen tervezetet elfogadja, akkor ez igen hasonló lenne a tökéletes lemondással az Avant projektól. És Ausztria e szerint, daczára a vegyes bizottság elnökiségének, alig rendelkezhetne többet az alsó Dunán, mint bármelyik képviselt állama az európai bizottságnak. Az egyenjoguság, melyet ez által a hatalmak elérnének, a legnagyobb igazságatlanság lenne

pon át a bölcső mellett; a honne pedig a legyekre figyel, nehogy véletlenül valamelyikük alkalmatlanokdjék a kis urfi nemcs arcán.

Mily másképen néz ki a bölcső egy falusi, szegény földművelő szobájában! Fából van faragva, kék festékkel bemázolva és régi, igen régi. Oldalai már szétrepedtek, kopottak; mert a paraszt ember bölcsőjét nemcsak egy gyermek használja; nemzedékről nemzedékre száll az és néha az unoka ugyanazon bölcsőben alussza első álmát, a melyben már nagyatyja szundikált. Egyszerű vankoson nyugszik a csecsemő, gyakran felébresztve a családtagok hangos lépteitől, a házi kutya ugatásától. Napról-napra nagyobb lesz s aztán kivesszik a bölcsőből és a szoba egyszerű padlójára tiltetik. Egész áldott nap egymagára marad, mert az egész háznép künt van az aratóban és csak a vén nagyanya viseli a kis fiu gondját, ha ugyan el nem felejtí. Mert vén a szegény nagyanya s oda van az esze, a figyelme régi! És még nagyobb lesz a fiu, már is az udvaron máskál legyékézláb, míg végre tavasz beálltával vigan járka a falu poros utcáján.

Évek mulnak el, nagy lett már a fiu és ime itt a percz, midőn legelőször meg yenge keze az ekeszarvát megfogja. Oh, szent az a pillanat, hol a yenge gyermekékké legelőször ragadja meg a munkát, mikor akarataának szavára indulnak meg az ökrök, hogy segítsék megteremni azt, a mire szüksége van az embernek, hogy megéljen.

De van ám esze a gyermeknek. A falusi iskolát már bevégzte; tanult a pászazomés, vén iskolamestertől olvasni, írni, számolni, és még pedig olyan jól tud olvasni, mint a tiszteletes ur és olyan jól írni, mint a jegyző ur, — legalább a vén nagyanya azt mondja. A városba adják, bejut a convictusba és végig járja a roáltanodát; majd a mlügyetemet is elvégzi. Vég-

Ausztria-Magyarország iránt, mert ki tartaná illő és jogosnak, hogy az osztrák-magyar közlekedési út kelet felé európai ellenőrzés alá helyezve, ha forma szerint nem is, de lényegileg Orsováig terjesztetnék az európai bizottság hatásköre.

A francia kabinet indítványát tehát Ausztria nem fogadhatja el, s azonfelül a kisebb Balkán államokat is háttérbe szorítja. Oláhországnak még juttatna valamit a francia indítvány, mert Románia szintén képviselve van az európai dunai bizottságban, de Szerbia és Bulgária írás kézzel jutnának ki, s minthogy az európai bizottságban beleszólásuk nincsen, saját országuk határán futó folyam partján kevesebb beleszólásuk is lenne, mint a nagyhatalmaknak. Egy ilyen rendelkezés lehetetlenség és Szerbia s Bulgária Ausztria-Magyarországgal egyetemben ellene kell mondjon ezen indítványnak.

Mint közvetítő a dunai kérdésben Olaszország szándékozik fellépni. Az olasz külügyér legutóbbi időben kifejtette ez iránti határozatát a londoni olasz követhöz intézett jegyzékében. E jegyzék, melyet már érintettünk, június 14-ről kelt, tehát előbbi kölett, mint a francia indítvány. És daczára, hogy már csak historiai jelentősége van, mégis nem érdektelen, mert határozottan azon szándék nyilvánul, hogy Ausztria-Magyarországot támogassa.

Sajnos azonban, hogy a jegyzék keze óta körülbelül tíz hét telt el a nélkül, hogy Olaszország kísérletet tett volna, hogy gyakorlati indítványokkal lépjen fel. Ezen gyakorlati javaslatokra pedig igaz nagy szükség lenne, mert a francia indítvány a napirendre tűzött ki. Mint legkövetőbb érdekelt fél, Olaszország legalkalmasabbnak látszik, hogy a Dunai kérdésben, a „becstületes közbenjáró” szerepét átvegye s a Quirinálban bizonyára megragadják a legjobb alkalmat, hogy Austria iránti barátságát és jó indulatát kimutassák.

Manciniról mondják különben, hogy igen melegen pártolja Olaszországnak bevonását a német-osztrák-magyar szövetségbe. Most tehát itt a kedvező alkalom, hogy magát, mint Ausztria-Magyarország barátja, kiltntesse. Olaszországot e tehát a szó. Mi várunk. Ezeket írja a dunai kérdésről a „Neu freie Presse.”

A mozgalom a szerbek között.

Az újvidéki „Szerbszki Narod” a legnagyobb megelégedéssel fogadja a szerb papság legújabb mozgalmát (a török-becsei értekezletet) a szerb egyházi ügyben, mert e mozgalomtól várja a szerb egyház megmentését és kivonását a jelenlegi mostoha kezek köztül, t. i. a Miletios-párt hatalmától. A Miletios-párt, Sztrojekovics Arzen budai püspök s a magyar kormány „bizonyos organumainak” segítségével a protestans egyház alapjaira fektette a szerb apostoli egyház ügyét s annak alapján igyekezett azt át-

re nagy ur lesz belőle; vasutat épít, mely ép faluja előtt halad el. Hej, nagy ur lett a fiuból, mert még a tiszteletes ur és még a jegyző uram is kalapot emel előtte. Nem is esoda, mondotta ám a szegény nagyanya, ki már régen nyugszik ott künt a temetőben, hogy jobban tud olvasni és írni, mint a tiszteletes ur és mint a jegyző uram! Nagy ur lett belőle, ámbar „nem daloltak neki bölcsőjénél.”

Haza került valahára, meglátogatja vén szülőt és vénéségőre nyugalmas életet biztosít nekik; de ismét távozik, messze földre, ha hívja költészege; többé nem látja azokat, kiknek létréből való; a halottakat eltemetik, el a nagyanyát is, ki ott alszik csendesen a temetőkert nyugalmas rástja alatt.

De a „nagy ur” szerencse csillagának fényo is mindinkább halványul; egy vasut vállalkozói család miatt beperelik; ő ártatlan, tisztá a büntől a szive, tisztá a keze, őt csalták meg alattvalói, de ő a felelős. És most ott áll a feynyitő törvényszék előtt. Halld csak! ő védi magát? mit beszél? Azt mondja, hogy szegény emberek, végtelen szegény emberek gyermeke, küzdelem volt egész élete; küzdött a sorssal, míg felvergődött mostani állására; szegény emberek fia ő, de azért becsületes volt mindig! Halld csak, most könyörög a birakhoz ártatlansága tudatában, hogy adják vissza egyedüli jószágát, szülőtől örökölt vagyonát, melyet egész életében, a létét való küzdelem közepette is sértetlenül megóvott magának, könyörög most, hogy adják vissza becsületét! Vajjon, ha ártatlan is, vissza fogja-e nyerni? ... „Nem daloltak neki bölcsőjénél!”

W. H.

alakítani; de a szabadelvű protestáns egyház sem ment annyira, hogy papságát minden befolyástól az egyházi ügyekre felmentette volna. A szerb autonómia azonban a szerb papságot minden befolyás alól feloldja és kizárja s a „nihilizmust“ csempészi be a szerb egyházi autonómiába, hogy a szerb „fellógató párt“ emberei annál jobban garázdálkodhassanak az egyházi ténen, mely nekik fennmarad. Még szerencse, hogy a metropolita-patriarcha megválasztására vonatkozó szabályozati javaslat, az ismert népboldogító által szerkesztve, királyi Felsége által nem szentesített; mert ez esetben a patriarohát is kizárólag ők: a világiak választanák meg a pápa teljes kizárásával!

Felhívja végül nevezett lap a szerb papságot s a szerb egyház minden híját, hogy a szerb egyház ügyét ne ejtsék el, hanem annak védelmére kelve, a szerb egyház ismert elleneségeinek (a milicistáknak) támadását a szerb apostoli egyház szellemében verjék vissza s mentek meg végre valahára a szerb egyházat.

Ugyane lap szeremi közleménye szerint a Milicis-párt veresége a Szerémségben (a rumai gyűlés s a horvátországi új szerb párt programjának felállítására alkalmát) teljes. A rumai gyűlés eredménye meggyőzötte nevezett pártot, hogy a szerb nép józanodik s megelégette a szemérem elleni harcot, mely sommi jót nem termelt a szerborségre nézve. Itt is az ideje, hogy a szerb elow emancipálja magát Milicis befolyása alól, mely eddigél csak kárhözatos volt szerbekre nézve.

BELFÖLD.

Fővárosi levelek.

Budapest, sept. 1.

T. Szerkesztő Úr! Tisztelet a tudománynak! Mert az valóban nagy dolog. Hogy mekkora, azt csak így szeptember 1-én lehet a maga nagyságában felgöngyölni és mérlegelni, midőn az iskolák, collegiumok és az egyetemek régóta elhagyott tájai megleventülnek. A kapuk előtt csoportok alakulnak; egy részök rengeteg rakás könyvet emel hóna alatt, s más rész dühösen alkuszik azokra. Valóságos kis börze, a hol az elhasznált vagy fölvesztett könyvek agiója nem a szeriat emlékdíj vagy szál, hogy minő, hanem a szeriat: mérgező-e a tanítója, vagy nem? Ha mérgező ember, akkor okvetlen szükség van rá s árát jobban fizetik. Ha nem, akkor „nem ér pénzt“, mint mondják s ez a kritika aligha kedvesen hangzanék az érdekes szerző füleiben.

De ez csak a gyermek élet neivítása. Látnok csak azokat a gondoskodó apákat, a kik magok hozták föl reményeségeiket, hogy maguk helyezzék el jó móddal ebbe a fránya nagy városba, a hol — mint az újságok írják — annyi veszedelemnek van kitéve a gyermek. A lakás és „jó házi koszt“ keresés, pedig minden léptenyomon cifra betűkkel — erős dolgot ad az aggdó szülőknek. Egyik lakás nedves, náthát kap a gyerek; a másik a 3-ik emeleten van, a mellét teszi tönkre; a harmadik meg plane olyan szomszédságban van, a hol tisztességtelen hölgyek társaságában folyik az éjjeli tivornya. Bizonny bajos, a mig egy tisztességes hivatalnok családnál elhelyezést találhat a ház reményesége. A kosztál is sok a baj, itt piszkos a konyha, ott drága az ebéd; emitt igen sírosan főznek, s elromlik a gyomor tőle; amott a társaság nem megfelelő.

És mind e sok aggdalom visszaturkózik minden szülő arcán, mig a gyermekek rajongó arca nem győz betelni a főváros nagy zajával, impozans látványával, no még a sok nyalánsággal, a melyek oly incesiklandó módon vannak elhelyezve a kirakatokban.

Az egyetemi tanév szokásos ünnepes meg-

nyitása ma délelőtt folyt le. A lelépő rector beszámolt, az új rector A p á t h y István megterjedelmes beszédben fejtögette a jövő munkásságát. Nagyszabású beszédek voltak — csak no lenne egyik olyan egyforma a másikkal. . .

Hát Blaháné még sem nyitja meg a Hermina téri színházat. Az a sokféle variáció, a melylyel ezt az egész ügyet tárgyalták a lapok, ma oda lyukad ki, hogy Blaháné valószínűleg megmarad a népszínháznál. Biztos forrásból irhatom, hogy az Evva Lajossal újból felvett tárgyalások a legjobb eredményrel keesgetetnek. Ohajtandó volna.

A nagy gabona- és magvásár, a melyet nemzetközűnek szeretik nevezni (lucus a non lucendo) ma nyílt meg. Kevés látogató, kevés üzlet. Még a bécsit sem közelíti meg, pedig az sem sikerült. Majd a folyamáról később írok.

Most magam is sietek elhözölni egy pár ismerős által rám bízott — tanulót. L. E.

HAJÓS JÁNOS

megnyitó beszéde a „székely mivőlődési és közgazdasági egyesületnek Kézdi-Vásárhelyen tartott nagygyűlésén 1881. aug. 28.

(Vége.)

Ez tívös áramlatnak nem egy nyomával találkozunk a Székelyföldön és különösen találkozunk e derék város kebelében, melyben a mint derék statisztikusunk kimutatja, az összes kereskedő czégek (mintegy 20—30) már nem idegenek, hanem székelyek tulajdonában vannak, és hol 19 féle ipar ad a lakosoknak tisztességes foglalkozást és keresetet, a minek a székely faj és a mivőlődési érdekében csak örvendünk lehet.

Amde azért nem szabad felednünk, hogy az ipar és kereskedelem fölvirágozhatására nem elég csak a felébresztett hajlam. Szüksége van annak mindenképpel megfelelő, vagyis a kor színvonalán álló szakképzettségre, az iparviszonyok beható fejlesztésére, czélészert berendezésére, lehetőleg olcsó tőkére és jó közlekedési utakra. S tán mondanom se kell, hogy e segédeszközöknek egy nagy része meghaladja az egyéni törekvés és munkásság korlátot határát és az állam teendőinek keretébe vág, mely hivata van az egyéni munkásság lehető sikereit jó és czélészert törvények által gyámolítani és biztosítani. Ide tartoznak első sorban egy viszonyainknak teljesen megfelelő ipartörvény, és továbbá az iparos képzettáégnak szakiskolák utján való fejlesztése, e mellett a közlekedési utak állandó jó karban való fenntartása. Mindmennyi nagy feladat, de azért napjaink és a közelebbi évek azon üdvös irányát tekintve, mely a haza értelmiségét, a napi sajtót, a kormányt és a törvényhozó testületet azon köztü törekvésében egygyé olvasztotta, hogy hazánk fennállhatása érdekében mindenekelőtt az ipar és közgazdasági viszonyokat kell rendbehozunk, — nem kételkedhetünk a felett, hogy az állam az ő köteles és szülkees közreműködését ez irányban is megtagadni nem fogja.

Amde az állam ezen kétségteletű szükséges gyámokodása mellett igen nagy mezejö nyílik az egyéni és társulati munkásságnak is arra, hogy az ipar és kereskedelmi viszonyok minél fejlettebbé váljanak, vagy más szóval, hogy a törvény üdvös czéljai és intézkedései a nép vérébe váljanak. E téren első helyen áll gyarápítani s minél szilárdabbá tenni azon felogást és meggyőződést, hogy mai napig még az ipar üzésénél sem szabad vesztog állani, hanem a csin, izlés és forma tekintetében is versenyt kell tartanunk a haladó világgal s annak napoukét felmerült újabb meg újabb kívánalmaival, mert a külföld s még szomszédaink iparcikkvelel is csak így állhatunk ki a versenyt a jelen korban már csak ez uton valhatik meg egyszer igazgá, hogy aranyos a mesterember keze. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha az iparos is saját munkakörének megfelelő értelmiségre és szakképzettségre törekszik, ha nem vonja el magát és gyermekeit a szakiskoláktól, a mire — fájdalom — a Székelyföldön föllállított állami ilymetű intézeteknél nem egy példa adta elő magát; továbbá

mét feltalálhassa azt, hogy szeresse önt az, miként én szeretném, ha oly szerencsés lennék, e leányunk lenni.

Es engem — ne tekintsen ön idegennek, engedje szívemben gyermekének lennem, engedje, hogy szeressem, hogy sirassam, hogy imádkozzam önért, engedje hálával telt lelkemet kiöntenem ön előtt, s köszönetet mondanom azon szives gondoskodásért és részvétért, melyet már eddig tanusított irántam. És még is, bár mindezt nem vehetem igénybe és egyetlen perczig sem időzhetem azon gondolatnál, hogy ön tán még sem csalódik, ha ön gyermekének tart, akaratom ellenére és örömtől repes szívem, s remegek, lélekzetem csaknem eláll, midőn ennyire boldogító, istentől adatott reménységű lehetősége világít élelem. Nem, nem, nem akarok erre gondolni, mert nem tudnám elviselni, ha e reményt el kellene vesztítenem. Oh! de miket is írok itt összeviszsa! Magam sem tudom, de a kételyt nem bírom tovább elviselni; írjon gyorsan, vagy jöjjön ön maga, atyám, mert ez egyszer bár meglehet, soha többet nem így akarom szólítani.

Gertrud.

Mr. Phillips, vagy inkább mr. Amory, mert ezental valódi nevén akarjuk őt szólítani, lakcímét vagy elfeledte feljegyezni vagy szándékosan hagyta ki leveléből. Gertrud nem figyelt e körülmenyre mindaddig, mig czimezni nem akarta levelét. Ekkor jutott eszébe e szerencsétlen elmellözés és egy perczig azon gondolat, hogy közleménye tán soha sem fog annak kezéhez jutni, kinek szánva

ha megfelelő ipartársulatok alapítottak s azokban a főczélra irányzottan minden egyes iparos hűn és lelkiismeretesen teljesíti kötelességét.

De hát hol a töké? — kérdik tán tisztelt polgártársaim — hiszen a legeszkélyebb ipartüzetnek is bizonyos forgó tőkére ven szüksége. Elismerem e kérdés jogosultságát annál inkább, mert közeletünk egyik tőpanszát a tökéhiány képezi.

A szaktudóok azt állítják a köztük Roscher is azt mondja, hogy a töké korábbi termelés eredménye. Ez tehát annyit tenne, hogy a tőkét is munkásságunk utján kell beszerezni. Hogy ez állítás végeredményben igaz, tagadni nem lehet: de másfelől azt is be kell ismerem, hogy a mi viszonyaink közt a czél koczéztatása nélkül ezt bevárni nem lehet és hogy a külső világ előhaladottságához képest a mi kezdetleges iparunknak gyors segítségre van e tekintetben is szüksége. E ponton tehát egy nagy nehézség áll tagadhatlanul előttünk. De én azt hiszem, a takarékosági bajlam felkeltése és gyarapítása, a munkásra nézve oly drága idő megbecsülése s különösen a társulási erő jelentékeny támogatást nyújthat az elszánt törekvésnek. Lám, a helybeli kisegítő egylet is az egyesek megtaakarított fillereiből alakult s mily hathatos segélyre van a helybeli iparnak és vállalkozási hajlamnak.

Egyébiránt azon általános lendülettől, mely az országban az ipar kérdését a közeletben és a törvényhozó testülettől is oly hatalmasan felkarolta, hathatos támogatást remélhet az ipar e tekintetben is.

Azért tehát ne csüggedjünk. Azon nagy feladat, hogy Magyarország, mely az európai civilizációznak századokon keresztül fegyveres előérse volt, egy újból állandó fejlődék, hol a meghonosult ipar és kereskedelem épen oly hódításokat tegyen a békés munka szelidebb eszközeivel, mint tett hajdan a magyar vitézség kardja, — mindnyájunkra nagy kötelességeket ró — az iparosra a dolgozó mlhelyben, a földművesre a mezőgazdaság okszerűbb vezetésében, a törvényhozóra a parlament asztalánál s minden egyes polgárra azon téren, melyen élni s munkálni hivatva van.

Tanulmányozzuk önerünk forrásait, központosítsuk zhaiásainkat, vágyainkat és munkásságunkat elhivatásunk s életpályánk legközelebbi feladatára s ha kűzdenünk kell a fejlődés nehézségeivel, állítsuk velök szembe a férfias kitartást, a mely kétségteletű meghozandja a küzdelem megérdemelt sikerét.

Ezeket véltm, t. közgyűlés, Kézdi-Vásárhely város speciális érdekei szempontjából e alkalommal emondandóknak. Mikhez még hozzáadom, hogy ha e város közönsége közmivőlődési és közgazdasági érdekei fejlesztése vagy támogatása egylettünk közreműködését igénybe kívánja venni, arra egylettünk alapszabályai szerinti elhivatásához, sőt kötelességeihez képest is készséggel vállalkozunk.

A mi pedig e várost körülölelő Háromszékmegyét illeti, ki tagadhatná, hogy a haladás és a kor szükségéhez képest az átalakulás eszméi az újabb időkben itt is kisebb nagyobb hódításokat tettek, melyek egyes vonásokra buczolva, azon törekvést jelzik, hogy a korábbi állapotokból egy átmenet létesüljön okszerűbb gazdaságra, rendezettebb birtokviszonyokra, s arra is, hogy a természet által adott kincsek az ipar és társadalom más szülkeesre felhasznál-tassanak. E ténen örömmel üdvözölhetjük a köpeczi közsén-bánya-egyletet, melynek üzlete okszerű vezetése által napról-napra fejlettebbé válik, mig másfelől számos székely családnak nyújt tisztességes keresetet, egyszersmind hatalmas lendületet ad azon vidék többszámú ipara fejlődésének. Valamint csak örvendhetünk a székelygyörgyi szövögyár és szövészeti iskola, — ugyanezen kebelében alakult a házi ipar-egylet közhasznú működésének.

Mind ezek dacára még sok tenni és fejlesztetni való van azon tekintetben, hogy a Székelyföld közgazdasági, ipar és kereskedelmi viszonyai azon rendezett állapotba jathassanak, melynélfogva Magyarország s jelenen a Szé-

kelyföld benső fejlődés és anyagi jólét tekintetben, az európai államok sorában, az őt, multjánál fogva megillető helyét elfoglalhassa.

A székely mivőlődési és közgazdasági egylet és a hazai értelmiség törekvése e ponton szépon találkozik.

Együttünknek az a czélja, hogy felkuttassa a székelyföldi lakosság anyagi és szellemi elmaradottságainak okait, ramtasson a fejlődés-eszközeire, s a czélészert fejlődést mindenekelőtt az öntevékenység felébresztésével, azok forrásai felhasználásával és másod sorban saját anyagi erejével s támogassa.

E czélból társul szögödik az egyéni és társulati ilymetű törekvésekhez, lépéseket tesz ily érdekek előmozdítása végett, ha szülkees, a megyei vagy országos hatóságoknál, törvényhozó testületeknél, fölleli a napi sajtó és a hazai irodalom közrehatását s e mellett minden bevételét kizárólag ily czélokra, a székelyföldi lakosság közgazdasági és mivőlődési érdekei fejlesztésére fordítja.

De igen természetes, hogy munkássága ténen annál nagyobb anyagi és szellemi erőf fejltetne ki, ha minél többen csatlakoznának hozzá; pénzzel a töképenzés, jó tanácsosai a szakképzett ember és fillérelve a kisebb módú gazda vagy iparos; mert csak így nöhető ki magát egylettünk azon erőfejlétségre, hogy munkásságának minden téren minél kiválóbb nyomalt mutatbatná fel.

Nem egyéni érdekek szól belőlem tehát, hanem a székelyföldi lakosság legközvetlenebb érdekei ösztönöznek arra, hogy a jelen alkalmat is felhasználjam arra, hogy a Székelyföld lakosságát összesen és egyenkint az egylettünkhez való csatlakozásra felhívjam.

S midőn Kézdi-Vásárhely város t. lakosságának, képviselő testületének és tanácsának újabbán is köszönetet mondok azért, mert szíves megbívása által alkalmat nyújtott egylettünknek egyebek mellett arra is, hogy e munkaszertő város viszonyait szüriöl-szüire láthassuk és tanulmányozhassuk, — üdvözölöm egyszersmind egylettünknek e gyűlésen megjelent s működésük iránt melegen érdeklődő tisztelt tagjait s ezzel a nagygyűlést meguyitom.

A „székely közmivőlődési és közgazdasági egyesület“ hatodik nagygyűlése.

S. Szt. György, 1881. aug. 30.

Jól megebédelve, tikkasztó hőségben tegnap délután 2 órakor indult 7 kocsióll álló karavánunk Hajós János egyesületi elnök és Pócsa József főispán vezetése alatt Sepsi-Szent Györgyről Kézdi-Vásárhelynek. A város végéhez 6 órakor érkezünk meg, részint kocsin, részint gyalog. A nagy porban és kemény úton pár „ráf“ felmondotta a szolgálatot s így kénytelenek voltak az apostolok kocsián helyezkedni el. A város végén fenylgalyakból font, fellohogózt és festett hadi jelvényekkel ellátott díszkapu körül csoportosulva várt ránk, a város polgársága, élükön Szűcs József polgármesterrel.

A polgármester üdvözölő beszéde után Hajós János miszteri tanácsos és egyesületi elnök tolmácsolt a vendégek érztületét, meleg szavakban emlékeztve meg e nemes város honfiai érdemeiről és vendég szeretetéről. Ezután a menet megindult a városba, mely ezen ünneplés alkalomra egészen kivetkezett köznapi formájából. A városban Molnar Dénes városkapitány igazi székely vendégszeretettel osztott el, az előre kijelölt szállásokra.

Estvo ismerkedési estély volt, melyen, ugy a nap folyamában érkezett vendégek, valamint a városi polgárság köztül igen sokan vettek részt. — Szellems toasztokban természetesen nem vot hiány.

Másnap reggel 10 órakor három ágyú lövés adta tudul a gyűlés kezdetét. A város népe és az egybegyűlt egyleti tagok az Unio kertbe siettek, hol árnyas fák lombjai alatt, nyitotta meg Hajós János eszmékben gazdag beszédevel a gyűlést. Az elnöki megnyitó beszédét az egyesület ez évi működéséről, eleven színekkel rajzolva a czélt, melyet az egyesület maga elé tűzött, s melyet ez év folyamán is minden irányban megvalósítani törekedett. Megható volt az egybe gyűltékre jelentésének azon része, a melyben az egyesületnek két elhunyt derék fiáról, Mikó Mihály Csikmegey főispánjáról, és Takács János főbírvány kátagatóról megemlékezett. A gyűlés elhunyt két jelesűnk családjához részvétiratot intézni határozta.

Következett ezután a pénztárnoki jelentés. Ezen jelentésből megtudtuk, hogy a társulat vagyona jelenleg tesz 12,665 frt 27 és fél kr.

Ez évi szaporodás 1511 frt és 46 kr. Összes kiadás volt 3839 frt 43 krt. A kiadásból van számitva azon 2100 frt, a melylyel az egylet jelen év folyamán 5 és fél százalékos földhitelintézeti zálogleveleket és 2 darab 10 forintos első székely szövögyári részvényt vásárolt.

Ezután Buzogány Áron titkár jelenté, hogy a váci kósárföld intézetbe felkűdött ifjak tanulmányait már bevégezték. Azonban az ottani igazgatóság véleménye szerint czélészert volna őket még egyideig az intézetben hagyni, annyival is inkább, mert ezután ők saját keresményük által képesek lesznek magukat fenntartani, s további gyakorlat által még több ügyességet szerzeni a kósárföldön. Az indítvány elfogadtatott.

Olvasztatik Orbán Balázs egyleti tagnak s központi választmányhoz bektűdött indítványa, két székely ifjúnak a finomabb bőkészítés eltanulása szempontjából külföldre való kikűldetése tárgyában.

Ezzel kapcsolatban indítványoztatik két udvarhelyszéki székely leányunk kikűldetése finomabb szakmalkalpok fonásának megtanulására. Mindkét indítványok a tárgyalás folyamában többen hozzá szóltak. Pótsa József főispán bivatkozva arra, hogy a Székelyföldön gyártott bór a kiállításon mindentűt jóságát elime'resben részestűt, továbbá, hogy az itt gyártott bórrel és az ebből készült készítményekkel élénk kereskedés folyik. Romániába: nem tartja annyira czélészertnek a finomabb bőkészítést, hanem igen is ajánlja, hogy nyujtassék timárainak alkalom cserterő és más gépek beszerzésére, hogy így ezen gépek segítségével mennél többit produkálhassanak. A kormányhoz ő már tett felterjesztést, hogy a sepsi-szentgyörgyi timárok-uk ilyen gépek küldessenek. Orbán Balázs indítványát elvben, a Pótsa József főispánét pedig pártolásra elfogadja a közgyűlés.

Buzogány Áron titkár ezután felolvassa ezen nagy gyűlésre kiűzött tárgyak egyik legfontosabbikát, a központi választmányának a helyszínről bektűdött adatok nyomán összeállított véleményes jelentését a székely kivándorlás helyesebben kiszivárgás ügyében. A jelentés értelmében a székely kivándorlás csakugyan létezik, mert a) leányok csalatnak ki lelkiismeretlen kufarok által, kik aztán künn prostitutionalis életet folytatnak; b) mestoremberek mennek ki, a kiknek nagy része Romániában le is telepszik; c) munkások mennek át Romániába, a miért itthon nincs elegendő munkaerő.

A választmány ezen kiszivárgás megakadályozását három pont alatt bocsatja tárgyalás alá. 1.) Mik az egyletnek teendői ez ügyben? 2.) Mit tehetnek a kormány- és a törvényhatóságok? 3.) Lehet e inkább Budapest felé szorolni a kiszivárgást, mint Románia felé. Ezen pontoknak részletes tárgyalása, megvitattása csaknem két órát vett igénybe. Szentiványi Ignázt az javaslatra, hogy az utlevelet általában mindenkitől meg kell tagadni, nem talált pártfogókra. Ezzel szemben Pótsa József főispán és Veres Gyula ügyvéd nyomós okokkal bizonyították be a székely kiszivárgásnak, nemzetünkre inkább előnyös, mint káros voltát. Mi keleti népek vagyunk s nekünk már ösztönserztelgünk inkább keletre, mint nyugatra kell gravitálnunk. Az az élénk kereskedés, a melyet főleg Háromszék folytat Romániával, okozza azt, hogy a legszűkebb termék vagy elemi csapások idején is Háromszék soha sem veszi sem Magyarország, sem a kormánypart segélyét igénybe. — Nálunk a munkás főleg a felvidéki szegény községekből bőven kap munkát tavasztól őszig Romániában. Ott szeretik a székely kéz munkáját. Ősszel minden munkás hazajön és legalább családját télen táplálhatja nyári keresményével. A ki nem ment napszamos mindig elégséges arra, hogy a háromszéki tulságosan parcellirozott földön segítségére legyen a nagyobbacska birtokosoknak. A letelepült iparosok pedig mindmennyi anyai agensek, a kik a munkásokat tanácsosai és védelemmel látják el.

Borszéki Soma azon javaslatra, hogy állítassanak fel Romániában ügynökségek, a kik aztán a különböző iparcikkvelel és termények kelendőségéről, árfolyamáról naponként a székely városokba jelentést tegyenek, élénk pártolással fogadtatott el. — Lázár Mihálynak pedig azon indítványát, hogy a székely kiszivárgás részletebb tanulmányozása szempontjából a központi választmány elabotratuma küldessék meg a háromszéki és csiki törvényhatóságoknak, tanulmányozás és véleményes kiigazítás végett, a nagygyűlés egyhangulag elfogadja és a választmány megbizza a jelentés elkűldésével.

A tárgyalás végeztével a központi választmány 5 tagjának kisorsolása következett, a kik az alapszabályok értelmében, újból választhatók lévén, ismét megválasztattak. Ezután következett a Takács János halálával megüresedett alelnöki választás. 35 beadott szavazat köztül 23 szótűbbséggel alelnöknek választották Deák Farkas.

A hosszas szellemi táplálkozás után a test is követelvéen a magát a város által rendezett bankettre siettünk. Az ebéden 85-en vettek részt köztük nők és többen a városi polgárság köztül. Az első toasztot Hajós János mondotta feleséges királyunk és Király asszonyunkra, Rudolf koron örökösse és Stefánia főhercegnőre. Ezután Sasős József polgármester Hajós Jánosra, mint a Szék. egylet fíradhatlan elnökére. Pótsa József főispán Buzogány Áronra Künle József Pótsa József Szabó Károly soproni tanfelügyelő a székely egyletre, Buzogány Forró Ferencz alispánra, Csiki Kálmán Kézdi-Vásárhelyre köszöntött poharát. Összesen 33 pohár köszöntő volt, melyeket egyenként felsorolni igen hosszas lenne.

Ebéd végeztével ismét munkára menttünk. Ez alkalommal a délelőtről elmaradt felolvasások tartattak meg. Felolvastak Bendek Elek, Tompa Kálmán, Csiki Kálmán és Erdélyi Károly. Mindenki felolvasó remekelt. A publikum éléken kistapsolta őket. Főleg a dr. Csiki Kálmán felolvasása keltett nagy szenzatiót. Mindenki felolvasás az egylet évkönyvében fog napvilágo

lány. Ezen nap folyamán ugy a vidékről, mint a városból igen sokan irakoztak be az egyet alapító és pártoló tagjai sorába. Este a négyzet rendezett sikerült táncvizsgát, a melyről mint hogy abban rész nem vehettem ezáltal nem is referálhatok. Hétfőn osztott szét a gyűlés. A tagok egyrésze a torjai kénbarlanghoz, a másik övéhez szorult.

Elmondhatjuk, hogy az egész gyűlés nagy részvétel mellett folyt le s azok a kik abban részt vehettek mindig örömmel fognak visszaemlékezni az ott hallottakra és Kézdi-Vásárhely derék lakosságára.

Csonka Bonka.

A keleti határszélről.

K. Vásárhely, 1881. aug. 29.

A sok zakatát csinált határszéli kérdéseiről, a vámnál történt sérelmekről és Kézdi-Vásárhely iparáról, következőket írja egyik tudósítónk:

A sérelmes határszél csak 8—10 katonára állt. Nagyobb csoportosítások vagy összehívások csak légközből kapott hírek voltak. Ilyen felújítási hálózat volt a kézdívásárhelyi eszmadiai vezetéke is a moldovai vámnál. Moldovát rendező a kézdívásárhelyi eszmadkaszító ipartársulat látja el eszmadyával. A közlekedés rendezése az ojtói szoroson történik. A moldovai vámnál egy kilométer közötti eszmadyák között 45, lakkos fűzős eszmadyák között pedig 90 kr. vámjót szoktak venni. Történt, hogy a moldovai vásárokat menő eszmadyák lakosai felső részében fényes lakos eszmadyákat, az alsó részében pedig közönséges viselő csizmát vettek s a vámhivatal a magasabb tarifa szerint kívánta megkalkálni az egész szállítást. Ezen jogtalan eljárás ellen töltöttek panaszokat a prefektura útján a román kormányhoz, mely eljárás mélyen elkeserítette a több métermészes csizma készítőit szállító magyar iparosokat, s azok bizony nem hagyhatták minden szót nélkül a dolgot, s nem kis per-pat-várt idekért elő a könnyen sérthető vámhivatalnál. A jogorvoslat olyan formán történt, hogy most az egész podgyaszt felkutatják, s arányosan veszik a lakos és egyszerű csizmakészítő utáni vámot. Az aug. 20-án elkészült kézikönyv a vámszabályzatot tartalmazza, melyek között a kézdívásárhelyi vámszabályzatot is találjuk. Meg kívánom jegyezni, hogy Moldovában a kassói vásár a legbiresebb és látogatottabb sokadalom, mely rendszeresen egy hónapig szokott tartani.

Nem lesz érdektelen azt is tudni, hogy az alig 4500 lelket számláló Kézdi-Vásárhelynek 70—80 timára és 16 szeszgyára van, melyből 12 áll rendes üzemben. Van olyan egyszerű szeszgyára, ki saját nevét is alig tudja — nagy betűkkel — kikanyarítani, s 28—30 ezer forint adót fizet az államnak. Vanezen kívül 160 kis-üst szeszgyára és három sürgyár ezen szorgalmas ipartűző városban, melyekből az 1880 ik évben — fogyasztási adóba — 103 ezer 6 száz forint folyt be a kincstár részére. Az ojtószoroson vámon temérdek kukoricát szállítanak be. Sósmező 111 lakója között több olyan gabona kereskedő van, ki éventékint 30—40 ezer métermészes kukoricát hoz be. A keleti államokból behozott nyerstermények váms mentesek, míg az innen kivitt árúért igen nagy a vámtarifa. Az ojtói váms most már egészen fel van hagyva és Sósmezőre van elhelyezve vámhivatal, vesztőintézet, csendőrség és pénzügyőrség. A bodzai szoroson a közlekedés egészen megszűnt, mindazonáltal a vámhivatal ma is ott van a „bodzai váms” ezimen a közlekedést a kasszai szoroson folytatva, mely azonban — a közlekedést hiánya miatt nagyon jelentéktelen forgalmat mutat fel. A szarvasmarha behozatal a keleti határon teljesen be van szüntetve. Sósmező és az ojtói szoros között most készült el a „gyilkos hidja”, mely 15—16 ezer forintjába került a magyar kincstárnak. Ezek felett készülték 1877-ben azon földvárak, (redoute) melyek „erődítvény” ezimen figuráltak az orosz-török háború alkalmával. Az utakra mindenfelől nagy gond van fordítva, melyért elismerés illeti Háromszék-megye derék közönségét.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. szeptember 1.

Helyi hírek.

— **Kemény Gábor** br. miniszter ur tegnap körünkben időzött. N. Enyedről jött s kedden a torjai bikatelepet szemlélte meg. Nálunk a délelőtti folytatás a gazdasági intézetet szerencsétlenül látogatásával, s mint halljuk az estéli vonattal tovább is utazott Budapestre.

— **Temesvári**né Farkas Irma asszony megvált színházunktól s a tegnap esti vonattal el is utazott.

— **Nemzeti színház.** Boucheur-nak színművét, „A nővérek”-et adták tegnap. A szerző ismeretlen nevű, a darab rég adatott nálunk s ez okon csak kis számú közönség nézte az előadást, mely a legjobbakkal egyike volt. A darab meséje tulhajtott. A testvéri üfelfeladozást gyakorolja Fauvel Camilla egész maga romlásáig, testvérelével Juliával szemben, ki egy szerencsétlen pillanatban botlott. Hogy eltitkolja a valót, mely romlást hozna testvéreire — Camilla magára vall, hogy a Julia botlásának gyümölcse az övé. A darab rendkívüli szinpadai ismerettel van dolgozva s csupa hatásos helyzetekkel áll. Három alak van kiváló mesteri vonásokkal rajzolva. Egyik a nagyapó alakja, kinek száz esztendő viharzott el feje felett, s ki bölcseségével, tetterével intézi a ház sorsát, mint egy patriarcha, Szentgyörgyi játszta, kiváló sikerrel.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi

A másik Martineau alakja, ki untalanul remeg attól, nehogy nagy bünye: a torkosság, erőt vergyen rajta s untalanul belesik megis, rekrimálnálván ilyenkor maga ellen, a csomogás börtök s a torított asztalok ellen, de, ki maga a becsület, s a darab végén, mint az összegubanczolt csomó lebonyolította, jelenik meg. E szerep Krasznai kezében volt és a harmadik alak, de Maugarsé a cselszövője. Nem értjük ugyan intrigájának alap okát. A birtvány nem lehet, mert akkor is vas következetességgel ragaszkodik Camillához, mikor ez szegény lesz. A szerelem nem, mert egyszer azt mondja: azért kell neki Camilla, minthogy gazdag. — Detailloknak kiváló ügyességgel van rajzolva de Maugarsé. Mátrai ur játszta, kitünően. Egészen szakmakörébe vágó ez a szerep, s minthogy maség Mátrai ur belokap mindenféle szerep, ritkán van alkalmunk olyan felülőn sikerült alakítását látnunk, mint tegnap. Mikor becsületet, szerelmet hazudik, mikor meg akarja csalni az öreg apót, majd dülre akarja ingerelni (mert azt mondta az orvos: a „harag megölne”) — igazán mesteri vonásokat használt Mátrai ur. A legnagyobb elismeréssel regisztráljuk ezt.

— **Értesítés.** A kolozsvári városi I. községi elemi vegyes népiskolájának a beírások szeptember hó 1-től 5-ig tartanak. Mit azon figyelemmel tesszük közre az ezen iskola iránt érdeklődő szülőknek, hogy a jelzett napon tud a felvételt nem lesz eszközölhető. Az igazgatóság.

— **Érdekes bucsu.** Ma lép életbe az új szabályrendelet a korcsmai zárókat iránt. A korhelykedés apostolai, papjai és hívei az ejjel banatos szívvel tartották bucsu-éjszakát a nagy dinom-danomtól. Mint halljuk 8 korcsmában volt zeneengedély adva s 8 korcsmában esett világos reggelig tartó szórnyú muli. A záróra iránt egyéb képen egy tréfás vélekedés kering a korcsmások között. Arra kíváncsiak, hogy minthogy a szabályrendelet szerint ők 12 órák közt csak a szabályrendelet a kinyitathat ideje iránt nem intézkedik — hatna bezárnak 12 órák ejjel és kinyitják 1 órák ejjel? vajjon büntethetők-e? . . . Mindenesetre arra mutat ez az okoskodás, hogy a szabályrendelet kijáratására van hajlam s igyekezet. Jó lesz — ha már meg van a rendelet — ügyelni is a rendőrségnek, hogy az minden irányban szigorúan meg is tartassék.

— **Időjárás.** Európában: A nagy légnyomás (765) az osztrák magyar birodalom keleti részében van, a depressió (758—759) a kontinens északnyugati részekét szoleknel az idő boros, helyi esőkkel kissé nagyobb hőmérséklettel. Hazánkban: Többnyire keleti és északkeleti gyenge szelek mellet a hőmérséklet még alább; a légnyomás keleten sebb, nyugaton jóval alább szállt. Az idő derült, hűvös, száraz. A derült idő még egy napig tart s utána boruló jeleket öltve esőre hajlandóbb lesz. Kihátás a jövő időre: Hazánkban: — Általában esendes, kissé melegebb derült időt várhatni a jövő napra is.

Hazai hírek.

— **A m-vásárhelyi** honvéd-sátortáborból aug. 31-éről írja tudósítónk: A marosvásárhelyi honvéd-sátortáborban szept. 2. és 7-ik napjai között lesznek a zargyakorlatok. Ezek lesznek az ősi csapatgyakorlatok legfőbb napjai. A sátor-táborban 2800 legény van összpontosítva Mangesius dandár és táborparancsnok vezetés alatt, ki közelebről nevezetett ki a 75-ik h. gyalogdandár parancsnokának. A 21-k feldandár parancsnoka Kassai Dániel alezredes (Déváról), a 22 feldandár parancsnoka Adler Sandor alezredes (N. Enyedről) a reggeli vonaton érkezett meg Kolozsvárról Hild tábornok, kertületi parancsnok, s holnapra várják József főherceget, ő fenségét, honvédségünk bátyvonalozott főparancsnokát, ki Graef adlatus altábornagy, báró Nyári kamarás tábornok és két segédtszint kíséretében érkezik meg a csapatgyakorlatok megszervezésére. A nagy manoeuvre pénteken, szept. 2-án veszi kezdetét, mely alkalommal a sátor-táborban és M. Szent Györgyön elhelyezett h. lovasság és egy üteg tüzserégi ágyú is jelentékeny közreműködésére lesz hivátva. Ő fensége szept. 3-án utazik tovább városunkból célzavart rendez szemle útjára. Az összpontosított csapatok szept. 8-án kezdik megvitatni a takarodót hazafelé. A főbb harczászati mozzanatokról részletesebb ismertetést küldök.

— **Az apostoli kereszt** restaurátója. Az esztergomi metropolis kincstárban egy igen nevezetes és igen régi keresztet őriznek. Királyaink a keresztet tartották kezükben, midőn koronázás alkalmával az alkutmányos esküt letették. Szaktudósaink, mint Helmsann Imre és Römer Flóris, a keresztet a királyi címeliomok buzoanyagával, vagyis a jogarral hasonlítják össze, mert mindkettő technikája ugyanaz, tudniillik a legfinomabb arany filigrán, mindkettőn drágakövek tündökölnek, s az ezek körül vonuló díszterceknek, voluták, cirrusok, csövek vagyis tobozok, kitünő iszléről tanuskodnak. A kereszt ereketartó is egyszerűsággal; az erekek az egyszerű középkorokhoz vannak illesztve, mely körül a régi díszet későbbben sima lapu négyzetűm rózsával takarták el. Tudósaink már a bécsi világiállás alkalmával odanyilatkoztak, hogy a kereszt értéke, érdeke sokkal jobban növekednék, ha a négyzetűm rózsákat onnan eltávolítanák és a kereszt talapja helyébe új, stíluszerint készítettetnének. Mint biztos forrásból értesültünk, a hercegprímás ezen átalakítást legközelebb elrendelte.

— **Blaháné** tegnap egy rövid kérvényreylepte meg a fővárost. A művésznő kijelenti,

hogy a hermina-téri színházra nézve színháznyitást eng délyért beadott kérvényét visszavonja. Azért — ugymond — mert a közgyűlés újabb elhalasztása folytán terveinek valósttása lehetlenné vált.

— **Elpusztult magyar község.** A magyar szabadságharc egyik legvéresebb csatájáról, a pered-szigárdi tüközött bires Zsigard közönség jó felét — mint a „Pozs. Hír.” írja, elpusztította a tűz. A község derék, vagyonos magyar lakóinak egy évi szorgalma volt meddő, egy évi küzdelmes munkáját emésztette föl néhány pillanat. A tűz vasárnap az esti órákban támadt, és bős vihar által korbácsolva, házról háza dobta az izzó pernyét. Csak pár pillanat kellett és 180 házon állt a veres kakaas, csak egy rövid óra kellett, és a legmagyarabb község tulsó fele karóráig égett. Mentésről nem lehetett szó. A vihar által korbácsolt langok tűz tengerré teték az egész megtámadott részt. Oda nem mehetett ember. Fecsékdő, víz, segítség mit sem értek 2—3—400 lépésnyire hultak az izzó zsarátnokok, s részben az volt a szerencse, mert a szétlött innét osó részek így épen maradtak. 182 lakház, 114 mellékhely, az egész évi termés, sok igazon barom, tehén és lábas jószág, az összes baromfi állomány, de még csak a kerítések, sövények, meggyek, sőt az élfák is tővig égtek le. A merre a tűz szolgált, ott nem maradt éghető anyag, ott nem maradt eleven élet. — Emberélet vesztett-e kárba, s mennyi, azt vagy nem tudta, vagy nem akarta megírni levelezőnk. A kár 200,000 fortra rug, melyből a fele összeg sem volt biztosítva.

— **Az orsz. színeszeti tanodában** az idén vezették be először a miniszterium által megerősített új szabályzatot, amelynek értelmében, tekintettel az új tanórók szerződésével járó nagyobb kiadásokra ugy az intézet céljára, tandíjfizetés kötelezettség mellett történnek a beírások. Voltak, kik ennek folytán a jelentkezők számának lényeges apadását remélték. Ellenkezőleg történt. Eddig már negyvennél többen irattak be magukat az első évfolyamra (a drámai kurzus ezental három, az operai négy évre terjed) s ha a prajudiciomok nem csálnak, minőség tekintetében is jobb lesz az aratás, mint az előző éveknak. Mihalovich Ödön főigazgató a napokban érkezik haza Anseeből, hol a nyarat töltötte, hogy újabb kezeibe vegye a tanoda vezetését. Az új tanórók Passy Cornet Adél a hírneves ének-mesterü Bécshől, Gobbi Henrik a jónevű zeneszerző és Halmi Ferenc, kinek neve bővebb ajánlásra nem szorul, szeptember első felében foglalkaj el tanzókeiket.

Vegyes hírek.

— **A pápa ősi mulatsága.** A kiballgatások, melyeket a pápa e hó 21-ikén adott, azt tanúsítják, hogy a pápa egészségi állapota kielégítő. Mint az „Italie” írja, a pápa az előző nyarak hőségét is olyan jól elviselte, mint az ideit. Ez a többi között onnan van, hogy a pápa másodemeleti lakása a városnak azon oldalára esik, a hol a levegő sokkal egészségesebb, mint a Valle dell'Inferno s a Monte Mario felőli oldalon. Miután XIII. Leo a nyarat szerencsésen átélte, konstatálják, hogy az őszön Róma levegője ártana egészségének. — Ez okból a pápa környezete elhatározta, hogy az őszön a pápának teljes nyugalmat biztosít s ez idő alatt a vatikán kertjében roccolo vadászatot rendeznek. A roccolo vadászat nem egyéb, kedvéért madárfogás kifeszített hálókka. E vadászat kedvéért a vatikánnál már régibb idő óta külön vadászt tartottak, ki a fogott madarak legnagyobb részét önmagának tartotta meg. Ez idén a madarak egy része a pápai konyhába, másik része pedig néhány katolikus intézet asztalára jut.

— **Főlakasztotta** magát tudományos kísérletből. Parisban a Charenton-utca egyik házána kapusa előtt felült, hogy már több nap óta nem látott egy fiatal tudóst, ki a harmadik emeleten kis lakást bérelt ki. Jelentést tett tehát a rendőrségnek, és midőn annak közbenjárása mellett a lakás ajtaját felnyitották, Ginét Edmondot, így hívták a szerencsétlen tudóst, ülő helyzetben megfojtva találták az asztal mellett. A kötel egy vége, mely nyakát összeszorította, egy asztalhoz erőstől csavar körül volt kötve. A holtest mellett egy papírlapot találtak a következő feljegyzésekkel: „Mily nagy más kománynoknak büne, kik még mindig kések a nyakított behozni? Mily jelentékenyek egy főlakasztottnak kínjai? Itt ülök higgadt vérről, ezen kérdés megoldásával elfoglaltva. Hogy nyakam erősen össze van szorítva, azt érzem a feléle nyomuló vérrészecsek bizsergésén. Érkeim egészen tiszták, és most még egyet fordítok a csavaron! — Az ördögbe, a dolog kellemetlen kezd lenni. Lélegzetem szorult, keves gőzök vonultak elszemeim előtt kezeim reszketnek. Azt kérdezem magamtól, hogy hínak: Ginét Edmondnak hívnak és kíváncsi, vagyok, hogy esik az akasztás; még egy felet fordítok a csavaron, aztán gyorsan vissza.” It végződnek a feljegyzések. Valószínűleg nem volt több ereje szegénynek, hogy magát az önkézelő készített burokból kiszabadítsa. A lakásban számos macskát és tengeri nyulat találtak, melyen Ginét a vízvekeket alkalmazni szokta.

CSARNOK.

A Kickleburyek külföldön.

Thackereytől.

(Folytatás.)

Mama hallott rólok valamit, ugy mondja, s nem kétkedett rajta, hogy nagyon mulatságosak lehetnek. „Nem — hm, hm, — Knightsbridge lady volt az, kivel az imént beszélt uraságod?” — Igen, kerem; Knightsbridge lordot megypolni, a ki Rouge et noir-burgban közsvényben szenved.

— **Igazán, mily szerencse!** mily különös véletlen! Mi is oda megyünk — szolt Kicklebury lady.

Bátorodtam megjegyezni, hogy „Mindenkéi Rouge-et-noir-burgba megy az idén; s két gentlemanról Carambolo grófról meg Canon ezredesről hallottam, hogy így hiányában egy billiard-asztalon kényserültek bálni.”

„Fiam Kicklebury — ismeri kegyed Sir Thomas Kickleburyt?” kérdé őnagsága nagyfontossággal, s szintén Noirbourg-ban van a lakást fogad számunkra. Lányomnak, Mrs. Milliken-nek különösen ajánlák az ottani forrászveket, s magam is, bármekkora üfelfeladozásomba kerül, oda utazom; mit nem tesz meg egy anya, ugy-e Titmarsh ur? Jól értetem kegyedet, ön csakugyan járatos a Knightsbridge palotába? Mondják, hogy a társaság nem olyan, milyen lenni szokott. De én nem tudom; tudja Titmarsh ur, én csak egy szegény falusi baronetnek vagyok özvegye; bár a Kickleburyok III. Henrik idejéből származnak, s a magam családjában sem épen a legmodernebb eredetű az országban. Tán hallott is ön atyámról, ki Guff tábornok volt? A yorki hercegnek volt szárnysegéde, s ő királyi fenségének oldalán sebesült meg, mikor Valenciát ágyuzták. Tudja, nekünk is megvan a magunk köre.”

„Mrs. Perkins igen kedves nő” szoltam, „s az igen mulatságos egy bál volt akkor este, nemde Kicklebury kisasszony?”

„Én utálatosnak tartottam, szolt Fanny kisasszony, az az mulatságos volt addig, míg az a — bamba ember — hogy is hívták csak? oda nem jött s táncolni nem vitt.

„Hogyan, hát kegyed semmibe se veszi a vörös kabatot, meg a szép bajuszokat?”

„Én a szellemet imádom, Titmarsh ur” felelt a fiatal hölgy szép kék szemének legüldöklőbb tekintetével. „Önök minden munkáját könny nélkül tudom, — csak az utolsó nem, azt ki nem állhatom. Azt hiszem, hogy az orosz, határosottan rossz. Ugyan az én kedves Scott Walteromat kigúnyolni! Hogyan tud ilyenmit elkövetni? Ad ki ön az idén Karácsonyi Ajándéknyitvet?”

„Szóljak róla?”

„Oh mondjon el róla mindent”, felelt az eleven, bájos teremtés, kezeiket összecsapva, s mi beszédebe elegyedttük, Laviniához (Mrs. Milliken) meg férjéhez közel, mely utóbbi szüntelen könyveket, bicsuit-t, vankot, felsőket, illat-tilvegeseket, játsszani valót és sok ezer meg ezer egyebet, czipelgetett, mire halvány érdekes arájának szüksége volt. Oh mily bájosan hánykolódott e hölgy, hogyan duzzogott, hogyan cserélgette s változtatgatta helyzetét! s hogyan lóttat-futtatta az a szegény Milliken urat!

Én Fanny kisasszonnyal beszéltem ki magamat. Elmondtam neki tervemet, s ő azt mondta rá, hogy az nagyzerült. Tudja Titmarsh ur, folytatja, én soha életemben annyira fel nem bosszankodtam még, mint a mikor az az utálatos ember oda jött s félszakított, mikor oly pompásan, igazán oly kedvesen beszélgettünk volt.

„Körmolyan mondja? Az az utálatos ember itt van velünk, a hajón. Épen a kemény mellett, ott, látja? Ő is felénk tekint.”

„Jaj, de ostoba! Higye meg, kedves Titmarsh ur, én csak a szellemet imádom.

„De hát minek van ő itt? felelem finom mosolyal.”

„Miert van itt? Hát miert van mindenki itt? Miert találkoztunk mi is? Oh igazán nagyon örvendek, hogy kegyedet megint találkoztam — csak nem teszi fel rólam, hogy én tudtam, hogy az a rettenetes ember is velünk jön?”

— Ej, bizony egy bűvés kékszempár könyven vonzhatta őt magához. Másokkal is megtörtént már az eset.” szoltam.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

HETI VÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1881. szept. 1-én —

Az ősz beálltvala heti vásáraink népesebbek, élénkebbek lettek, mint a nyár folytán. Különösen a gabona-piacon észlelhető ez öröndotes változás. Emeltem mult heti tudósításomban, hogy a gabonárák hirtelen emelkedtek. Indokoltam e körülményt azzal, hogy a cséplés eredménye legtöbb helyen nem volt a várakozásnak megfelelő: a kévék gyengén eresztettek. Gabonakereskedőinktől most azt a tudósítást vesztük, hogy ez nem csak nálunk van így, hanem a szomszédos Oláhországban és Bukovinában is. E szerint valószínű, hogy a jelenlegi gabonárák, ha kevés változással is, a mostani meglehetősen magas árfolyamban tartásban megmaradnak. Különben a napokban Budapestben megtartandó nagy nemzetközi gabonavásár majd megmutatja, hogy e fölvetésünk mennyiben alapos, vagy sem. Az ezen vásáron kikiáltandó gabonárák bizonyára irányadók lesznek az egész országban.

Gabonapiacunkon az összes gabonanemeket együtt véve, a forgalom m. e. 600—800 métermázsát tett. Hectoliter szerint a következő árak irányadók: buza 76—78 k. 8 f. 50 s. f. 80 kr. 74—75 k. 7 f. 50, 8 f. rozs 66—68 k. 5 f. 60—80 kr, kukuricza 4 f. 40 kr, 5 f. 20 kr, zab 2 f. 30—40 kr.

Lisztárak metermázsánként 12 frt 50 krtól 22 frtg, derce 5 frt, korpa 3 frt 20 kr, maléliszt 7 frt 50 k.

Sertéspiacunkon — mult hó 31-én — élénk forgalom volt. A ritdeg sertés és malaczára nagyon esőkent; a kőr sertésnek jó ára volt. Eladott m. e. 200 drb kövér 34—50 frt, sovány 13—22 frt, 4—9 frt

Majorságpiacon: egy pár kövér liba 4 frt 50 k, sovány 1 frt 80 kr, tyúk 90 krtól 1 frtg, csirke 70—90 kr, 6—7 drb tojás 10 kr.

Fapiacon egy közönséges szekér fa 3 frt 50 kr. Építletfa ma nem volt annyit, mint a mult bétén s az árak nagyon elterők, változók.

Gyümölcspiacon: 20 L. alma 50 kr, körte 1 20 kr, f. szilva 60 kr, egy drb. sárgadiu 25—29 kr, görögdiu 25—40 kr.

Élelmiszerek — kilogramm szerint — marhahús 46 kr, sertésbús 48 kr, juhús 34 kr, sajt 52 kr, túró 64 kr, kenyér 14—20 kr, hagyma 15 kr, fokhagyma 40 kr, borsó 12 kr, lenese 12 kr, só 9 kr.

Munkás napszám: férfi (élelmézzel) 60 kr, anélkül 97 kr, nő (élelmézzel) 40 kr, a nélkül 70 kr, gyermek (élelmézzel) 25 kr, a nélkül 50 kr.

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Mezőkövesd, szept. 1. O Felsege diszrósság, mely a budai 63-ik honvéd zászlóaljából küldetett ide s 100 ember és 3 tisztból áll, megérkezett Mezőkövesdre. A diszrósság, melynek legényeége ez alkalommal viseli először jó b karán a fekete-sárga karkötőt, mely az udvari szolgálatot jelzi. Parancsnoka Vidovics százados, a század két-két diszrórt állít ki ő Felsege, József, Albrecht és Vilmos főhercegek lakásai elé.

Borsodmegye küldöttsége esti 6 órakor érkezett meg és a község határára fogadtatott az itteni rendező bizottság által. Edelsheim Gyulai tábornagy és Jekelfalussy ministeri tanácsos a déli vonatra érkeztek meg. O Felsege konyhája már teljesen be van rendezve; 27 személy van bejelentve naponkint az udvari asztalhoz és 26 marsall-asztalhoz, ez utóbbi a mezőkövesdi, most kiírtított szálloda földszintjén, előbbi első emeleten van elhelyezve.

A lovassági gyakorlatok folytatottak. Ezek tulajdonképp csak mozdulati gyakorlatok a jelzett ellenséggel szemben. A gyakorlatok északkeleti irányban vannak a várostól, és közepén teknőalakú széles mélyedés vonul rajta keresztül, mi a lovas csapatok észrevétlen közeledését lehetővé teszi.

O Felsege a király ma reggeli 8 órakor megérkezvén, az indóházban Borsodmegye fényes küldöttsége által fogadtatott. Vay Miklós báró főispán üdvözlésére ő Felsege következőleg válaszolt:

Köszönettel viszonozom e szives fogadtatást és hódoló üdvözléseket. Ismerve Borsodmegye lakosságának hí és hazafias érzelmeit, azért örömmel jöttem körükbe. Nem kétem, hogy az itt töltendő napok csak fokozni fogják ezen örömet. Fogadják önök királyi üdvözlémet, midőn e megye területére lépek.

A lelkes és riadó éljenzés elhangzása után ő felsege hozzátéve: Örülök az urak ily nagy számban való megjelenségének. A bevonulás a városba városdiadalmenet volt. Az első diadalmenet után az esperes üdvözlése után a sűrűen sorfalat képező nép majdnem vitte a felség fogatát. A plébánia templomban tartott Te Deum után ő felsege az udvaron fogadta a tábornoki kart, előbb azonban megtekintte a honvéd diszrósságot és a plébánia lak előtt elléptette maga előtt a banderiumot. Az udvaron hosszasan beszélte Albrecht főherceggel és a tábornokokkal. Ezután Samassa érsek vezetésére alatt az egész megyei papság tisztelgett és ezután sorban a testületek következtek.

Maros-Vásárhely, szept. 1. József főherceg ő fensége Graef altábornagy és fhg. adlatus, Nyáry b. tbk. főudvarmester és Pakov segédtszint kíséretében a rendező személyvonaton reggel 8 órakor megérkezett. Az indóházán Hild tábornok és a városi hatóság fogadta. Ő fensége 9 órakor szemlére ment a gyakorlattérre.

Estve diszrósság lesz a főhercegi tisztelgetésre, melyet Bényey szintársulata rendez a városi színházban.

Páris, szept. 1. Golettában két zászlóalj katonaság szállt hajóra, hogy Hamamet városát megszállja. Számos arab újra megtámadta Corraed ezredes csapatjait. Utóbbiak azonban visszaverték az arabokat, kik súlyos veszteségeket szenvedtek.

Brassó, szept. 1. Jelentékeny sertészállítmány érkezett Bukarestből; a szállítmány hatodfél százat meghalad, utközben a hőség nagy pusztítást vitt bennük véghez.

Sinaia, szept. 1. A kerülethez tartozó Samura nevű erdőréss, mely több nap óta ég, nagy kárt szenved a tűztől, annyira, hogy oltására a Sinaiaiban állomásozó katonaságot rendelte ki a király.

Szeged sept. 1. A körtöltés befásításához a ministerium megadta az engedélyt. A munka 10—12 ezer forintba kerül. A körtöltés egész hosszában fasorokkal ültetett be és sétányt szolgálal; az első és felső részénél pedig egy városrődöt fog tiltatni a királyi biztossággal.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: BÉKESY KÁROLY.

